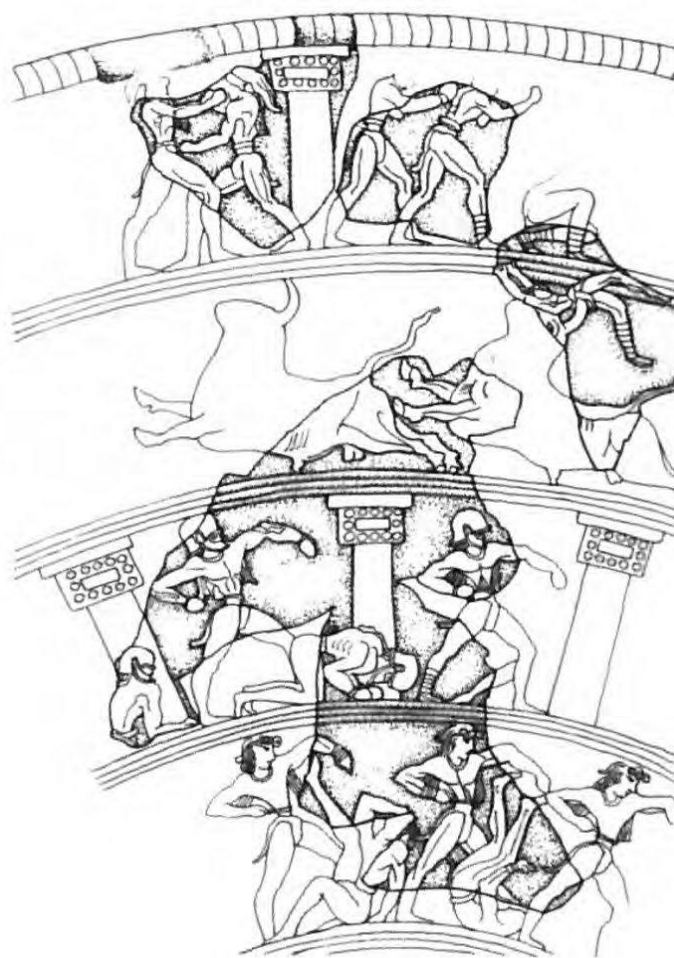

„Box“ v starovekom grécku

Súboj päšťami spolu so zápasom sú v dnešnej dobe mimoriadne populárne, ľudia fyzicky namáhavé a nebezpečné disciplíny skrátka priťahujú. Do istej miery je to dané našou prirodzenou súťaživosťou, snahou vyniknúť či posunúť svoje osobné hranice ďalej a u ľudí starovekého sveta to nebolo inak.

K popularite prispieval aj fakt, že, ako zápas, tak box boli aj prípravou na boj a situácie, behom ktorých je jedinec nútený chrániť zdravie či život svoj a svojich blízkych. Takých to prípadov nebolo žiaľ málo. Svedčí o tom lekárská správa z roku 178 po. Kr z Oxyrhynchu, ktorá sa zachovala na jednom papyruse: „Dnešného dňa si mi odkázal po úradnom sluhovi, aby som obhliadol Sarapáta... z matky Sarapúty z toho samého mesta a, aby som ti oznámil, aký je jeho stav. Skontroloval som ho v prítomnosti toho samého sluhu. Má na hlave tri rany a na ľavej lopatke a rameni má známky po úderoch, čo ti týmto oznamujem.“ (Vránek, 1972, 88-89) Z vyššie uvedeného textu vyplýva, že ani starovek nebol bezpečnou dobou a box či zápas mohli byť v nečakaných situáciách veľmi prospešné.

Vieme, že v oblasti stredozemného mora určitý druh pästiarskych súbojov športového alebo iniciačného charakteru prebiehal už v Minojskom období, teda v dobe bronzovej.

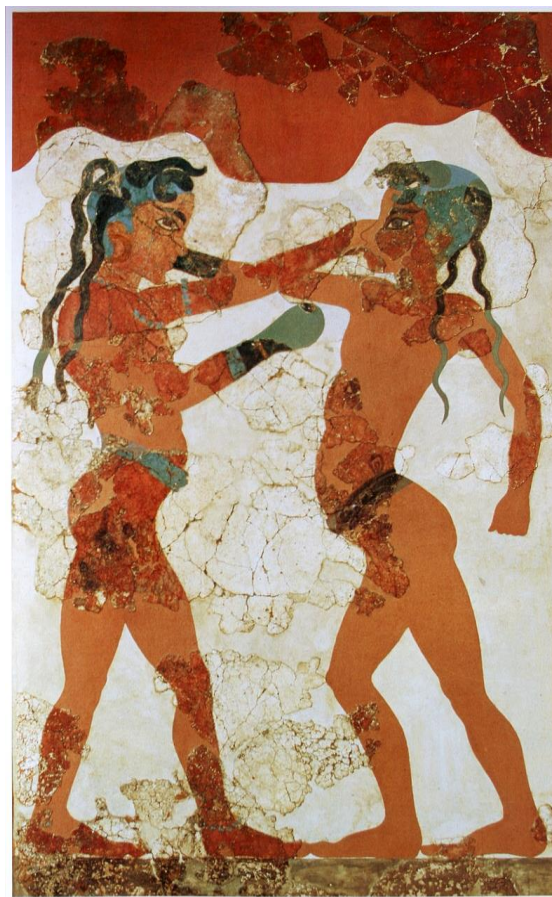
Najznámejším dokladom takých to súbojov je Váza Boxerov z Hagia Triada zobrazujúca zápasníkov pravdepodobne boxerov a freska z Akrotiri (Santoríny). Zachytáva dvoch mladíkov uprostred zápasu, pričom mladík v ľavej časti zjavne blokuje úder na hlavu svojou ľavou rukou a chystá sa udrieť pravým direktom alebo hákom. Za povšimnutie stojí farebné odlíšenie mladíkov: mladík na ľavej strane má modré farby a mladík v pravo zas čierne. Určite zaujme aj to, že obaja majú len jednu rukavicu/bandáž.

Zastavme sa na moment u tohto detailu. S niečím podobným sa môžeme dodnes stretnúť v západnej Afrike, na juhu Nigérie a juhozápade Čadu v oblastiach obývaných najmä kmeňom Hausa (Finnis, 2014).

Obrázok 1. Váza Boxerov Hagia Triada

V miestnom, tradičnom type boxu, ktorý sa nazýva Dembe.

Dembe bolo prípravou na vojnu, a preto obsahuje aj mnoho pomenovaní odkazujúcich na tradičné zbrane. Rovnako, ako v prípade fresky z Akrotiri aj v Dembe majú zápasníci obandážovanú len jednu ruku, tá sa nazýva oštep a zasadzujú sa ňou všetky možné typy úderov direkt, hák atď. Obandážovanie alebo krytie ruky je tvorené kusom látky omotanej šnúrkou. Druhá ruka bez bandáží nesie názov štít. Zápasník ju má otvorenú a kryje sa ňou, prípadne ňou chytá ruku protivníka. V Dembe by mali byť povolené aj kopy. Ide o mimoriadne nebezpečný šport a úmrtia sú pomerne časté. Iste, Dembe nemôžeme brať, ako priamy odkaz na minojský pästiarsky zápas, ale minimálne nám môže načrtnúť, ako prebiehal i, keď podoba s mladíkmi z fresiek je zarážajúca.

Obrázok 2 Freska z Akrotiri (Santoríny)

Z Mykénskeho prostredia sa zachoval fragment amfory datovanej približne do 13. stor pr. Kr. Sú na ňom zobrazení dvaja mladíci počas pästiarskeho zápasu, zaujímavým detailom sú pokrčené nohy a vystreté ruky.

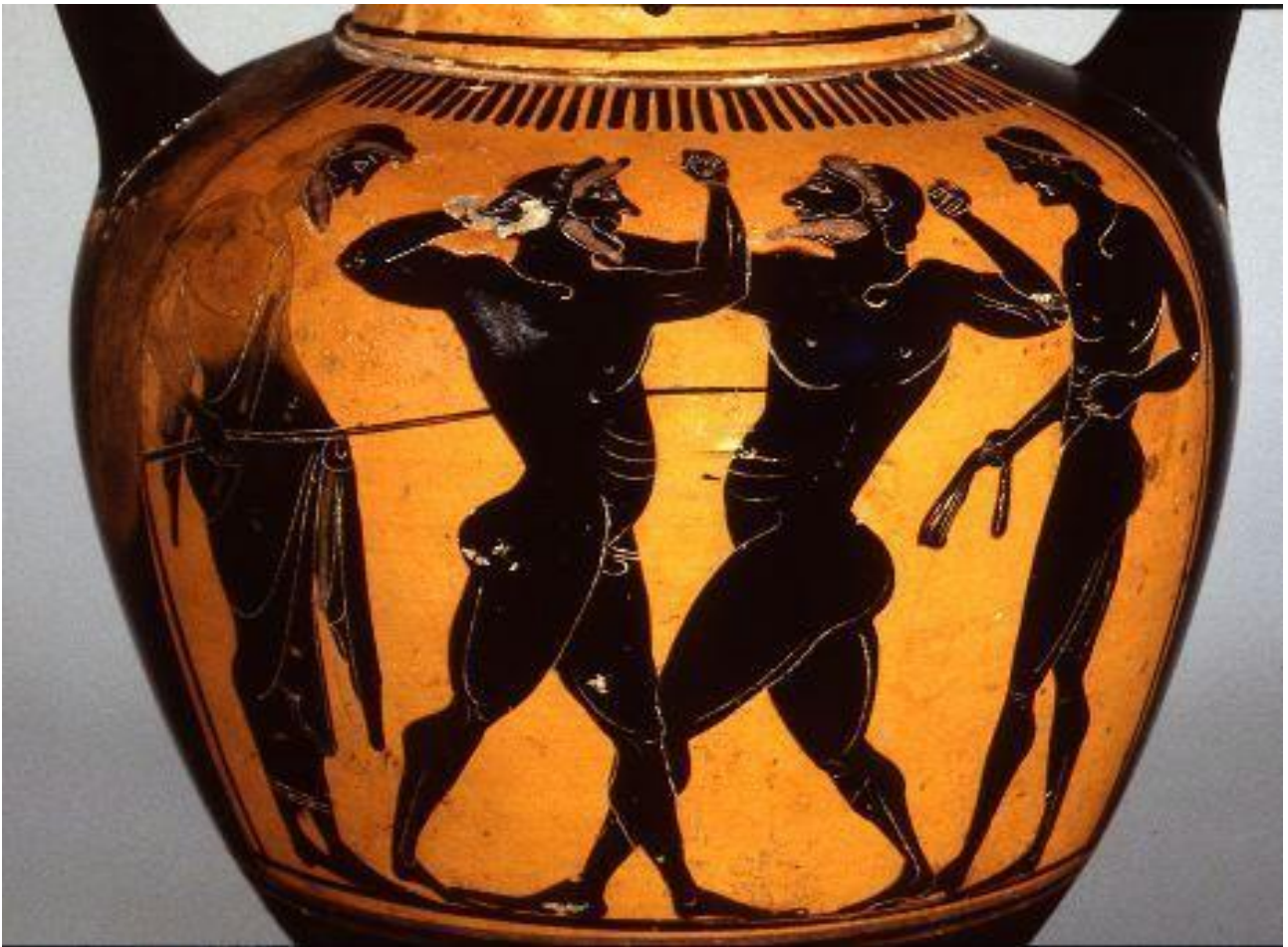

Obrázok 3. Dembe

Pestiarsky zápas prežil pád Minojských a Mykénskych palácov, dobu bronzovú a veľkej popularity dosiahol v Grécku doby železnej. Okrem zobrazení sa dostáva aj do eposov a to konkrétne Illias a Argonautika. V grécku niesol box pomenovanie *Pygmé/Pygmachia*. V tej dobe to bol veľmi brutálny šport, čo dokladá napríklad súboj v Argonautike od Apolloda

Rhodskeho.

Jednotlivé zápasy sa odohrávali v akomsi ringu, na mieste s čo možno najvyšším povrchom

Obrázok 4. Zápas v plnom prúde úplne vľavo rozhodca s prútom

s názvom *skama* (Murray Ross, 2010): Na takom to povrchu napríklad do dnes súperia zápasníci v Indii. Borci nebojovali na kolá, ale nepretržite, takže neboli ani žiadne prestávky. Zápas končil ak jeden z boxerov ostal bezvládne ležať na zemi, prípadne sa niekto zo zápasníkov rozhodol zápas ukončiť a vzdal sa. Ak bol duel nerozhodný a trval príliš dlho mohli sa obaja súperia dohodnúť na *klimaxe* – vystupňovaní. Obaja boxery sa postavili proti sebe a jeden dal ranu druhému, ak to tento vydržal, ranu oplatil. Takto sa pokračovalo do kedy sa jeden nezrútil na zem. Neexistovali žiadne váhové kategórie názorným príkladom môže byť už vo vyššie spomenutej Argonautike, kráľ Amykos podľa popisu dnešná super ťažká váha, bojuje so svojím súperom, ktorý je z dnešného pohľadu zjavne v inej váhovej kategórii. Boxeri bojovali ako to bolo v grécku zvykom nahý.

Zaujímavá je aj zmienka o rukaviciach. Zápasníci si ovinovali päste koženými remienkami na ochranu proti ranám, ale aj na zosilnenie úderu.

*Když pak si řemeny oba již schystali vzdáleni sebe
ihned pozvedli vzhuru a před tváře ruce své těžké,
mužne se beroucce vpřed, vstříc navzájem nesouce síli (Argonautika).*

Pri profesionálnych boxerských zápasoch boli remienky opatrené prstencami zo silnej kože alebo kovovými nitmi takto upravené remienky dokázali spôsobiť vážne zranenia.

...Pak onomu, jak se mu blížil,

*nad levým obrvím přešel svou pravicí řemenam spjatou,
víčko pak celé mu sedřel, že nekryté vyhřezlo oko. (Argonautika)*

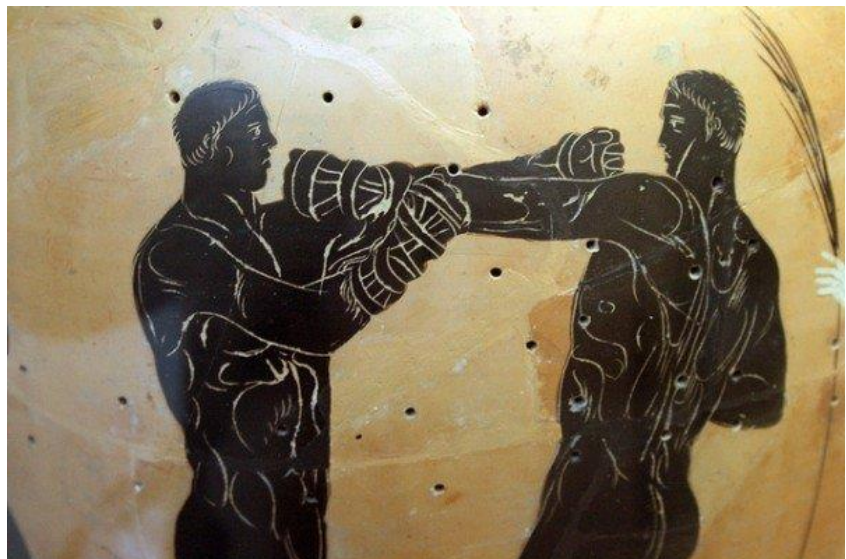
Obrázok 5. "Rukavice"

Atléti s takýmito rukavicami sú vyobrazení aj v gréckom vázovom maliarstve.

Pravidlá zápasov boli jednoduché žiadne držanie, škrabanie,

kúsanie a vzhľadom na to, že všetky vyobrazenia boxerov (sochy, vázy, plastiky) majú vlasy môžeme predpokladať, že držanie za vlasy bolo tiež mimo pravidiel. Pravidlá sa mohli, ale lokálne líšiť. Aj preto sa mohlo stať, že jednému zo zápasníkov mohol nejaký ten nepovolený úder nechtiac utiecť a práve preto na dodržovanie pravidiel dozerali rozhodcovia s dlhými palicami, ktoré slúžili pre výstrahu atlétom, ktorí pravidlá úmyselne alebo neúmyselne porušili (takže atlét bol miesto dnes používania strhania bodov napomenutý švihnutím).

Súboj päšťami bol natoľko populárny, že sa dostal na Panatenajské hry, a to aj na tie pre nás najznámejšie v Olympii.

Obrázok 6. Mladíci v "rukaviciach"

Boxery tu dávali zo seba všetko, motiváciu okrem osobného odhodlania ešte zväčšoval fakt, že reprezentovali aj svoje Polys, teda mestské štáty. Víťazstvo sa tu cenilo natoľko, že si občas dopomohli peniazmi, ako napríklad roku 388 pr. Kr Eupoloss z Thesalye podplatil svojich súperov (Kyle Donald, 2004) vrátane šampióna z minulej olympiády. Treba dodať, že výhra v samotnej Olympii bola symbolická, ale odmena v domácom meste už nie, to dokazuje prípad Athenodora z Efezu:

Pretože Athenodoros, ktorý žije a platí rovnaké dane ako občania Efezu vyhral boxersku súťaž, nechal sa vyhlásiť ako Efezan a získal veniec pre mesto, ľudia a rada Efezu sa rozhodli urobiť z Athenodora, syna Semonu občana Efezu...

Taktiež sa rozhodlo o vyhlásení oficiálnom jeho mena na trhovisku presne tým istým spôsobom, ako tomu bolo u iných víťazov. Účtovník mesta zároveň vyplatí Athenodorovi sumu stanovenú zákonom

pre tých, čo vyhrajú veniec. (Engelman, H, 1980, 1415).

Antickí atléti sa tak stávajú skutočnými profesionálmi, tomu zodpovedal aj tréning. Dá sa povedať, že už v tom čase bol box nielen zábava či šport, ale aj životný štýl.

Tréning samotný bol dosť podobný, dnešnému. Atléti behali ak mali možnosť tak v piesku, čo len zvyšovalo náročnosť tréningu.

Dvíhali rôzne závažia a činky, používali boxovacie mechy, venovali sa tieňovému boxu a celkom určite trávili veľa času tréningovými zápasmi. Dokonca je možné, že pre zlepšenie koordinácie sa venovali aj tancu (Nie je to až tak nezvyčajné napr. jeden z technicky najvyspelejších boxerov súčasnosti Vasyly Lomachenko niekoľko rokov navštevoval tanečnú školu). Často sa cvičilo pri zvuku flauty, čo môže byť výhodné pre chytenie určitého rytmu (Kyle Donald, 2004).

K tréningu sa využívali aj lopty a loptové hry, loptu, ako športovú pomôcku odporúčal aj najuznávanejší lekár staroveku Galénos (Hornova, Stančo, 2017) ktorý mal na starosť zverencov gladiátorskej školy.

Ďalšou zaujímavou tréningovou metódou bolo chytanie zvierat, kedy sa atléti snažili napríklad chytiť zajace (Hornova, Stančo, 2017) (nedá mi nespomenúť si na známú scénu z filmu Rocky, kedy hlavný hrdina chytá sliepku).

Tréning je podstatný, no každý kto sa venuje bojovým športom dobre vie, že veľkú rolu hrá aj životospráva. Už v antike atléti dôsledne dbali na svoju stravu a venovala sa jej pozornosť. Na ich jedálničku by sme našli rôzne kaše napr., keď Galénos začínal, ako doktor v gladiátorskej škole hlavnou zložkou stravy jeho nových zverencov bola špeciálna kaša z jačmeňa a fazúl. Len dodám, že to s príchodom Galéna skončilo a jedálničiek bol pestrejší (Dunkle, 2011, 63). Tým sme sa dostali k strukovinám, ktoré tvorili neoddeliteľnú a dôležitú súčasť stravy. Z mliečnych výrobkov konzumovali športovci najmä syr. Mäso sa na stoloch objavovalo všeobecne menej, ale našli sa aj prípady atlétov, ktorý jedli mäso vo zvýšenej miere ako napr Milón.

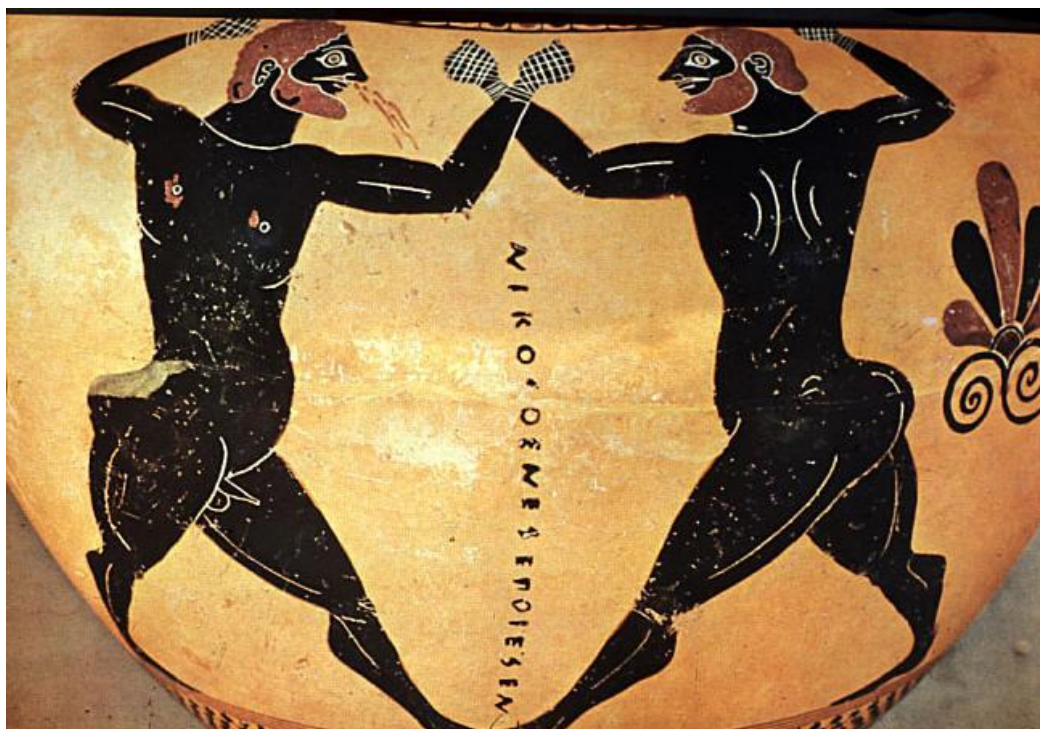
Celá takáto príprava nebola lacnou záležitosťou ani v antike. Vieme, že už v tomto období mali atléti svojich patrónov alebo dnešnými slovami sponzorov tými mohli byť ako súkromné osoby, tak jednotlivé polys či štáty.

Ako príklad uveďme kráľa Ptolemaya. IV, ktorý bol vládca helenistického Egypta chcel ukončiť dominanciu boxera z Theb Kleitomacha na hrách v Olympii v roku 216 pr. Kr. Pričom tu nešlo o nejakú animozitu, ale o súťaživosť a snahu, aby šampión pochádzal práve z jeho kráľovstva (Man, 49, 2017)

Mal povest' neporaziteľného atléta (Kleitomachos) a jeho povest' sa rozšírila do celého sveta. Vzbudilo ambíciu u kráľa Ptolemaya ukončiť túto dominanciu. Mal boxera s menom Aristicus, o ktorom sa usudzovalo, že má neobyčajné fyzické schopnosti. Bol, preto v tejto veci trénovaný s mimoriadnou starostlivosťou a vyslaný do Grécka. Keď sa objavil v Olympii veľký počet divákov

mu bol okamžite naklonený a tí mu preukazovali svoju priazeň. Radovali sa, že niekto našiel odvahu sa Kleitomachovi rozhodne postaviť. (Polybios Dejiny 27.9)

Občas dochádzalo k vážnym zraneniam a niekedy aj k úmrtiam. Rôzne typy zranení môžeme vidieť na vyobrazení na keramike. Stretávame sa tu s rozbitými a zlomenými nosmi. Krásnym

Obrázok 7. Zranenie nosa

umeleckým
zobrazením
antického
zápasníka je
socha boxera
z Quirinalu (dnes
vystavený
v Palazzo
Massimo alle
Therme v Ríme).
Vidíme tu atléta,
ktorý čo, to
prežil, má
niekoľko krát
prelomený nos,

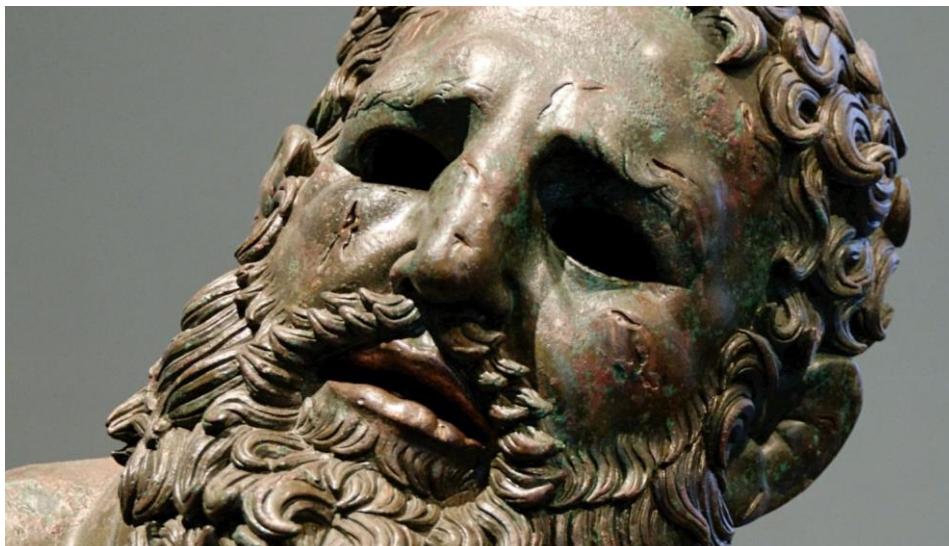
zjazvenú tvár a karfiolové uši. So zraneniami boxery rátali. Filostratus píše:

Akonáhle nastane čas zápasu boxer bude zranený a spôsobí zranenia (Philostratos, Gymnasticus)
Artemidoros sa mal k boxerom vyjadriť, že sa *stávajú škaredými a krvácajúcimi (Artemidoros, Onirokritica, A, 61).*

Medzi bežné zranenia patrili rôzne tržné rany a na to odkazuje aj vyššie spomenutý text z Argonautiky, (pre ľahšiu orientáciu ale uvedieme ešte raz):

*Pak onomu, jak se mu blížil,
nad levým obrvím přešel svou pravicí řemenam spjatou,*

víčko pak celé mu sedřel, že nekryté vyhřezlo oko (Argonautika),

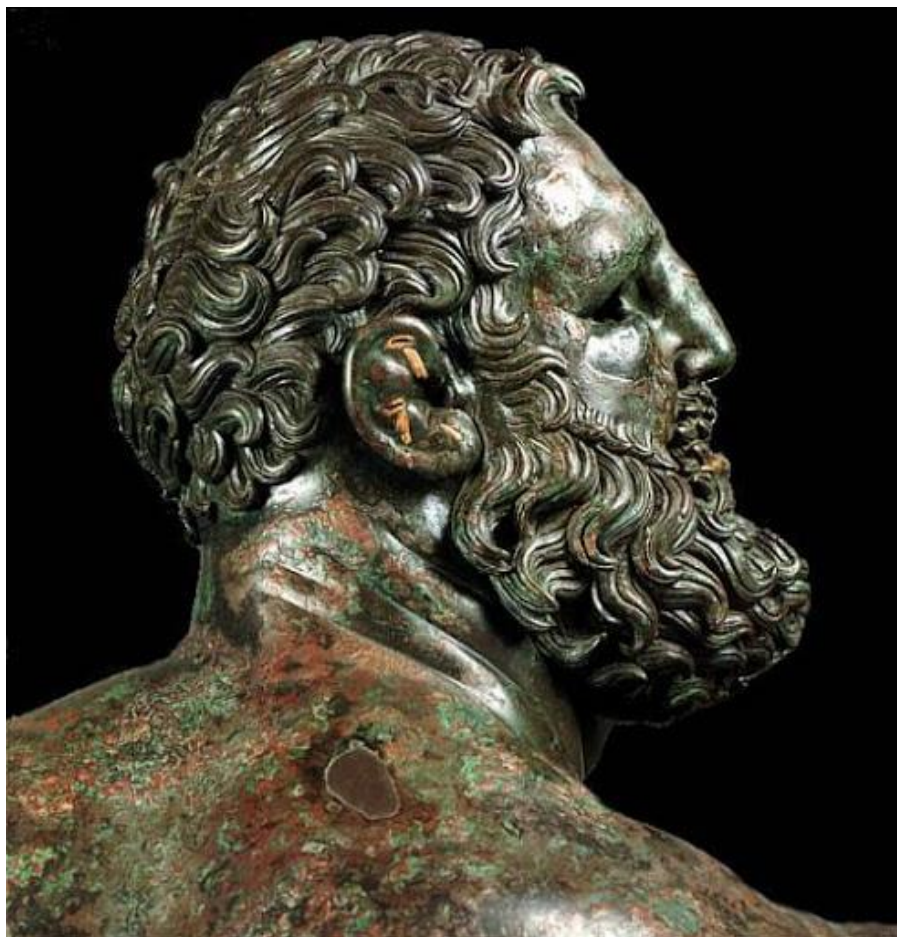
Obrázok 8. Doráňaná tvár - Boxer Quirinall

zlomené kosti napr. boxer Kleomides prelomil jedným úderom rebrá svojho súpera, ktorý následne zomrel.

Nakoľko sa nepoužíval chránič na zuby bežné boli vyrazené alebo rozdrvené zuby.

Písomne máme

doložené aj poranenia mozgu, teda knockauty. Asi najznámejší popis K.O. je v Illiade na smútočných hrách za padlého hrdinu Patrokla.:

Obrázok 9. Tzv "Karfiol" alebo "Karfiolové ucho" bronzová plastika Boxer Quirinall

V tom vztyčiv se Epeios slavný,

praštil ho v tvář, jak sok naň pohlížel – nemohl děle

pak již na místě státi a statné údy mu klesly...

... takto se vyšvihl raněn, však Epeios, hrdnia chrabrý, chopil ho rukou a vzpřímil, a mili jej obstoupili druzi.

Tito jej bojištěm vedli, a on stěží nohami pletl,

hustou plivaje krev, svou hlavou kývaje těžkou...(Ilias spev 23)

Práve úrazy hlavy boli najnebezpečnejšie. Na ich následky mohol boxer zomrieť. Aj v súčasnej dobe

sa stáva, že úraz hlavy prípadne opakovaný úraz sa mu stáva osudným. Samozrejme môžeme považovať za viac ako isté, že následkom úderov do hlavy mohlo u niektorých atlétov dôjsť k

nenávratnému poškodeniu mozgu, prípadne k problémom spojeným s poškodením mozgu napr. parkinsonova choroba.

Počas písania som mal možnosť prebrať potencionálne zranenia s Bc. Robertom Charvátom uznávaným fyzioterapeutom. Podľa jeho mienky nemuseli mať problémy so svalmi a pohyblivosťou. Rovnako hojenie rán mohlo prebiehať veľmi dobre a bez častých komplikácií aj vďaka rozumnému zaťažovaniu behom liečby. Vychádzal predovšetkým zo svojich skúseností z praxe s ťažko manuálne pracujúcimi pacientmi a športovcami.

V súvislosti s liečbou treba spomenúť, že, ako prostriedky na tlmenie bolesti sa používali často prípravky, ktoré obsahovali mlieko z narezaných makovic a boli, teda opiáty. Tieto síce pomerne účinne tlmia bolesť, ale ich dlhodobé užívanie vedie k tolerancii a tým k zvyšovaniu dávok. Tieto majú toxické účinky a pri stále väčších dávkach môžu byť príčinou smrti. Opiáty sú tiež vysoko návykové. (Bartels, Swaddling, Harrison 214) Antickí lekári boli oboznámený, ako so schopnosťou u týchto prípravkov tlmieť bolesť tak s temnou, alebo negatívnou stránkou a to závislosťou.

...Stačí ho málo zobrať asi ako zrnko Erva (Eryum Ervilia) uľahčí bolesti a spôsobí spánok.

Dioscorides kniha IV:65 in (Bartels, Swaddling, Harrison 214)

...Ale ak sa pije príliš veľa bolí, spraví mužov letargických a zabije ich

Dioscorides kniha IV: 65. (Bartels, Swaddling, Harrison 214)

Rovnako sa mohli používať canabinoidy.

Obrázok 10. Krypt

Pravidlá boxu sa mohli lokálne líšiť, no princíp ostal rovnaký. Boxery zaujímali rôzne strehy, z ktorých potom útočili. Zaujímavé je, že na väčšine zobrazení držia pomerne vysoký streh, teda majú päste na, alebo nad úrovňou ramien a ruky sú pomerne napnuté. U niektorých výjavov možno vidieť otvorené ruky, je možné, že sa pokúšali prstami strhnúť súperov streh a následne zasadiť úder, niečo podobné je možné i dnes vidieť u bareknuckel boxingu.

Obrázok 12. Postoj

Obrázok 11. Kryt

Často je zachytený streh kedy atléti držia vystreté ruky s otvorenými dlaňami zhruba v úrovni ramien, váhu tela držia na zadnej nohe a prednou, ako by len ľahko našľapovali. Menej je už zachytený postoj, kde je váha rovnomerne rozložená na oboch nohách. Najčastejšie boxeri udierali päst'ou pravdepodobne direktom na hlavu súpera. U niektorých zobrazení hádam môžeme predpokladať hák či použitie „kladivovitého“ úderu, u jedného zobrazenia by sa dalo uvažovať aj o možnosti úderu otvorenou dlaňou ktorý je taktiež devastačný.

Kryty aspoň podľa dostupných vyobrazení sa podobajú dnešným, kedy si boxer kryje dlaňami väčšinu hlavy, dlane alebo päste si drží na čele, prípadne na temeni.

Pekne poeticky je zachytený súboj kráľa Amyka s jedným z argonautov v Argonautike od Apolloda Rhodskeho:

*Tu hned Bebryku vladce, - jak na moři ohromná vlna
s prudkostí valí se na rychlou loď, leč zkušený lodník
uhne s ní poněkud stranou, neb pozorně kormidlem vládne,
vlna ač často jí hrozí, že do boku jejího vrazí-
útočil na Polydeuka a nedopřál prodlení chvíle.*

*Ten však napořád bystře a neraněn obratne prudkým
jeho vyhýbal se ranám. A rozpoznav ve chvíli malé
úpornost boje a těž, kde odpůrce nezdolný silou,
kde pak i slebším se zdál, tam útočil rukama prudce...*

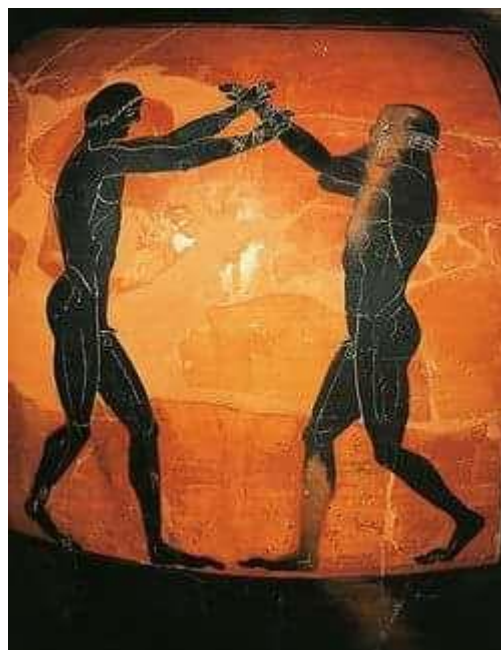
... a jedna tu za druhou rána

*dunivá zazníva hustě, tak těmto z obou stran tváře
zvučely rachotem sanic, a chřeskot se ozýval zubu
nesmírný. Rány pa stále si dávali, neustal nikdo,
až dech stratili oba, a zmohla je únava zhoubná.*

*Uhnuvše meličko zpět, svá tírali čela, z nich hojný
řinul se pot, dech těžký a supavý vyrážel z prsou.*

*Brzy však dali se do sebe zas, jak statní dva býci,
kterýž v urputném boji se pro krávu na pastvě střetli.*

*Ale tu Amykos náhle se pozdvih na špičky prstu
u nohou, jako by řezník se vzpjal, a pravici těžkou
zamával na něho dolu. On zas jeho výskoku uhnul
stranou, odkloniv hlavou, a plecí svou maličkou ránu
zachytil. K němu tu stoupl a kolenem koleno tiskna
v poskoku nad uchem udeřil jej, kost prorazil dovnitř...*

Obrázok 13. Tu sa zdá, že atléti majú váhu rovnomerne rozloženú na oboch nohách

Obrázok 14. Zápas

Ako sme spomenuli na začiatku box a zápas boli tiež dobrými prípravami na boj a nepochybne pomáhali vyrovnať sa lepšie so stresovými situáciami.

Niekoľko krát som tu spomenul, že box bol v tej mohol byť brutálny, ale rovnako ako aj teraz, bol v prvom rade prehliadkou elegantného pohybu, techniky, nezlomného ducha a ochoty bojovať hlavne so sebou samým v snahe zlepšiť sa. Preto zápasy a príbehy boxerov inšpirovali a nadchýnali tak ako aj v dnešnej dobe.

Autor článku by rád touto cestou poďakoval Bc. Robertu Charvátovi a Petrovi Matouškovi z Cechu sv. Michaela za možnosť konzultácie, rady a názory k článku.

Použitá literatura

Bartels Else, M; Harrison Adrian, P; Swaddling, J: *History of pain An ancient Greek pain remedy for Athlets*. In: academia.edu.

Dunkle, R: *Gladiátoři*, Praha, Vyšehrad, 2011.

Engelman, H: *Die Inschriften von Ephesos, Vol 4*, Bonn, 1980, In: Mann, Ch: "He will win more competitions" A tallent promotion in ancient Greece, In: academia.edu, 2017.

Finnis, A: *Fight Club Nigerian Style*, In: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2759363/Fight-Club-Nigerian-style-The-brutal-West-African-martial-arts-tradition-country-s-culture-centuries.html>. 2014.

Hornová, K; Stančo, L: *Zápas se lvý, ohýbání železa. Už v antice se trénovalo na bázi crossfítu*, In: https://www.idnes.cz/onadnes/zdravi/behani-atletika-sport-antika-trenink-historie-recko.A170209_162245_behani_hri, 2017.

Kayl, Donald; G: *Wining in Olympia*, In: <https://archive.archaeology.org/online/features/olympics/olympia.html>, 2004.

Mann, Ch: "He will win more competitions" A tallent promotion in ancient Greece, In: academia.edu, 2017.

Murray Ross, S: *Boxing gloves of ancient world*, In : http://ejmas.com/jcs/2010jcs/jcsart_murray_1007.html, 2010.

Vránek, Č: *Tajemství papyrů*, Praha, 1972.

Appolonius Rhodský: *Argonautika*, preklad J. Jaroš, Praha, Argo,2013.

Artemidoros: *Onirokritica*, In: Nomikos, N, N; Nomikos, G, N; Nikolopoulos, K, S; Kores, D, S: *Athletic injuries in ancient Games* In Оригинални радови, 2009.

Homér : *Ilias*, preklad V, Šránek, Praha, Academia 2010.

Philostratus: *Gymnasticus*, In: Nomikos, N, N; Nomikos, G, N; Nikolopoulos, K, S; Kores, D, S:

Athletic injuries in ancient Games In Оригинални радови, 2009.

Polybios: *Dejiny*, 27.9, In : Mann, Ch: "He will win more competitions" *A tallent promotion in ancient Greece*, academia.edu, 2017.

Obrázková príloha

Obr. 1. Váza Boxerov

https://www.google.cz/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.researchgate.net%2Fprofile%2FGiuseppe_Di_Stazio%2Fpublication%2F321753456%2Ffigure%2Ffig3%2FAS%3A570748755951622%401513088515466%2FRhyton-des-boxeurs-de-Hagia-Triada-Crete-1500-aC-Extrait-de-Miller-SG-Ancient.png&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.researchgate.net%2Ffigure%2FRhyton-des-boxeurs-de-Hagia-Triada-Crete-1500-aC-Extrait-de-Miller-SG-Ancient_fig3_321753456&tbnid=10tsKUXPrd5ScM&vet=10CBUQxiAoAmoXChMIyL-QpP_06gIVAAAAAB0AAAAAEBI.i&docid=s1IKwNsbvSXerM&w=697&h=1031&itg=1&q=ha%20triada%20boxer%20vase&ved=0CBUQxiAoAmoXChMIyL-QpP_06gIVAAAAAB0AAAAAEBI

Obr. 2. Freska Akrotiri

https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Greek_boxing#/media/File:Young_boxers_fresco,_Akrotiri,_Greece.jpg

Obr. 3. Dembe

<https://www.rfi.fr/ha/najeriya/20121112-wasan-dambe-kasar-hausa>

Obr. 4. Zápas

https://www.google.cz/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fi.pinimg.com%2Foriginals%2Fc0%2Fe6%2Fb5%2Fc0e6b5e7e6124e20f1a2db4ab96ab679.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.pinterest.com%2Fpin%2F544443042439476006%2F&docid=XS8gz5J6LOfCfM&tbnid=1TEc4rozkrLj8M&vet=1&w=465&h=355&itg=1&bih=837&biw=1722&ved=2ahUKEwiSrzCL_PTqAhWFzaQKHUMsD7YQxiAoC3oECAEQNA&iact=c&ictx=1

Obr. 5. "Rukavice"

https://www.google.cz/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fathenstimesonline.weebly.com%2Fuploads%2F5%2F1%2F9%2F9%2F51997745%2Fs300238926985736267_p2_i1_w495.jpeg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fathenstimesonline.weebly.com%2Fsports.html&tbnid=2LKfhW5SadIBvM&vet=12ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMygwegUIARD4AQ..i&docid=sU7Tw0g4jXWmwM&w=495&h=456&q=ancient%20greek%20boxing&ved=2ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMygwegUIARD4AQ#h=456&imgdii=jL43VZkX5pbFaM&vet=12ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMygwegUIARD4AQ..i&w=495

Obr. 6. Mladíci v "rukaviciach"

http://i2.wp.com/listverse.com/wp-content/uploads/2013/04/6898397198_211f62d792_z-e1365926564876.jpg

Obr. 7. Zranenie nosa

<https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=mZW948e9&id=543B905243CAC113>

[15BC608B22F9BF088EE35625&thid=OIP.mZW948e9l-D-fB3XxGJZSwHaFl&mediurl=http%3a%2f%2fwww.awesomestories.com%2fimages%2fuser%2f2f8ac670bb.jpg&exph=449&expw=648&q=ancient+greek+boxing&simid=607995664903311060&ck=598DE047FEE4B254E48A62FC2B3FC279&selectedIndex=9](https://www.google.cz/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fdam-13749.kxcdn.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2018%2F07%2Fboxer-at-rest-1.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.dailyartmagazine.com%2Fboxer-at-rest%2F&tbnid=DJk4V9m26M8EtM&vet=12ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMyhjegUIARCTAQ..i&docid=ntSC5sbd4VsaM&w=1488&h=900&q=ancient%20greek%20boxing&ved=2ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMyhjegUIARCTAQ)

Obr. 8. Doráňaná tvár

https://www.google.cz/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fdam-13749.kxcdn.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2018%2F07%2Fboxer-at-rest-1.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.dailyartmagazine.com%2Fboxer-at-rest%2F&tbnid=DJk4V9m26M8EtM&vet=12ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMyhjegUIARCTAQ..i&docid=ntSC5sbd4VsaM&w=1488&h=900&q=ancient%20greek%20boxing&ved=2ahUKEwj0ZaH_PTqAhUQ7qQKHfhCAkEQMyhjegUIARCTAQ

Obr. 9. “Karfiol“

https://www.google.cz/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fwww.hellenicaworld.com%2FGreece%2FArt%2FAncient%2FImagesDE%2FHelenistic%2FBoxerhead.jpg&imgrefurl=http%3A%2F%2Fwww.hellenicaworld.com%2FGreece%2FArt%2FAncient%2Fen%2FSeatedBoxer.html&tbnid=mM9iqykBcyihTM&vet=10CDMQMyh9ahcKEwiIurCc_PTqAhUAAAAAHQAAAAAQAg..i&docid=v1aXu21CI1ln9M&w=507&h=527&q=ancient%20greek%20boxing&ved=0CDMQMyh9ahcKEwiIurCc_PTqAhUAAAAAHQAAAAAQAg

Obr. 10. Krypt 2

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ed/Boxers_Panathenaic_Met_06.1021.51.jpg
Boxers represented on a Panathenaic amphora. Currently located at the [Metropolitan Museum of Art](https://www.metmuseum.org). IN https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Greek_boxing

Obr. 11. Krypt 2

<https://yalebooks.files.wordpress.com/2012/03/ancient-olympic-boxing-insert.jpg>

Obr. 12. Postoj

<https://www.facebook.com/1672547296385166/photos/a.1672932293013333/1672932386346657/?type=3&theater>

Obr. 13. Postoj

<https://www.facebook.com/1672547296385166/photos/a.1672932293013333/1871013893205171/?type=3&theater>

Obr. 14. Zápas

<http://history8project.pbworks.com/w/page/18452254/Ancient%20Olympics>